

Openbaar Ministerie

MJ/DARR

College van procureurs-generaal

Voorzitter

Ministerie van Justitie DBOB/DIV/OAB/AL-OD	
Dossier	A08/3493/1050800
Datum	3 SEP. 2008
Nummer	08/5562093
Ambt.	

Postadres: Postbus 20305

2500 EH Den Haag

Aan de Minister van Justitie
De heer E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Bezoekadres:

Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
Telefoon +31 70 33 99 600
Telefax +31 70 33 99 854

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
E-mail
Datum
Ons kenmerk
Uw kenmerk
Onderwerp

Handhavingsbeleid
mr. C.J. Glorie / drs. J.H. van Dorp
070-3399804 / 3399663
c.j.glorie@om.nl / j.van.dorp@om.nl
29 augustus 2008
PaG/HB/13042
5530846/08
Toepassing snelrecht

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

De DIV verzorgt de distributie van informatie	
Naam	DARR
Het onderwerp is gearchiveerd op de volgende	DARR

Geachte heer Hirsch Ballin,

Bij eerdere gelegenheid heeft u het College van procureurs-generaal uitgenodigd om van gedachten te wisselen over de mogelijkheden om de toepassing van het zogenoemde snelrecht nader te verkennen.

Snelrecht, in de zin van een snelle justitiële reactie op strafrechtelijk verwijtbaar gedrag, is naar de opvatting van het College in beginsel een goede zaak. Ontegenzeggelijk heeft een snelle justitiële reactie, zeker bij jeugdigen, het meeste effect op plegers van strafbare feiten. Om die reden worden in de praktijk, waar het kan en waar de zorgvuldigheid van het strafproces niet in gevaar wordt gebracht, al verschillende vormen van snelrecht toegepast. Het College heeft geconstateerd dat snelrecht zowel bij de verschillende doelgroepen als jeugd, verdachten van huiselijk geweld, veelplegers en overlastgevers, bij verschillende situaties als voetbalgeweld, grote evenementen en kwetsbare gebieden (Centraal Station Rotterdam, Kanaleneiland Utrecht) als bij bijzondere situaties als geweld tegen overheidsambtenaren wordt toegepast. De mate waarin en de wijze waarop is steeds afhankelijk van de lokale omstandigheden.

Het College wil voorop stellen dat met 'Het OM Verandert' belangrijke ontwikkelingen zijn ingezet, die in het algemeen zullen leiden tot een snellere, efficiëntere afdoening van strafzaken. Het College doelt hierbij in het bijzonder op de differentiatie die is aangebracht in de behandeling van maatwerk- en standaardzaken. In de vorming van

het OM als één concern past dat de behandeling van standaardzaken zoveel mogelijk wordt gecentraliseerd. Voor de verwerking van een aantal specifieke standaardzaken is de Centrale Verwerkingseenheid Openbaar Ministerie (CVOM) ingericht. Ook op de lokale en regionale parketten zijn met het oog op een efficiënte afdoening aparte afdelingen ingericht voor de verwerking van standaardzaken.

Daarnaast wijst het College op de invoering van de OM-afdoening, die naar verwachting zal leiden tot een snellere afhandeling van daarvoor in aanmerking komende strafzaken.

Het nieuwe geautomatiseerde bedrijfsprocessensysteem GPS is zo ontworpen dat deze onderscheiding naar standaard- en maatwerkzaken en afwikkeling bij het CVOM wordt ondersteund. Van de implementatie van GPS zal een impuls uitgaan de werkprocessen verder te verbeteren.

Zoals gezegd, komt snelrecht in de huidige praktijk van het OM al in verschillende modaliteiten voor. Grosso modo doen zich in termen van snelheid de volgende varianten van justitiële afdoening voor.

- a. De wettelijke snelrechtprocedure van artikel 375 Sv. Op grond van artikel 375 Sv kunnen verdachten, die op heterdaad zijn betrapt, aangehouden en voor de officier van justitie zijn geleid, nog dezelfde dag door de politierechter worden berecht. Dit is de enige vorm van snelrecht die als zodanig in het Wetboek van Strafvordering is opgenomen.
- b. Het supersnelrecht. In een aantal arrondissementen wordt het zogenaamde supersnelrecht toegepast. In deze gevallen worden de verdachten binnen de termijn van de inverzekeringstelling (preciezer: binnen uiterlijk 87 uur na aanhouding) voor de politierechter gebracht. In Den Haag wordt supersnelrecht bijvoorbeeld gebruikt voor de afdoening van bepaalde strafzaken van minderjarige verdachten. In Rotterdam en Den Haag worden bewijstechnisch eenvoudige zaken tegen veelplegers met supersnelrecht afgedaan. Voor de toepassing van supersnelrecht is noodzakelijk dat de verdachte op heterdaad is betrapt, in verzekering is gesteld en dat het bewijs snel en volledig beschikbaar is.
- c. De 'gewone' snelrechtprocedure. De verdachten worden in deze gevallen in de bewaringstermijn (14 dagen) of de eerste gevangenhouding (14 + 30 dagen) voor de politierechter gebracht. Deze snelrechtprocedure wordt in een groot aantal arrondissementen toegepast voor specifieke doelgroepen zoals veelplegers.
- d. In een opsomming over snelle justitiële reacties mag de AU-procedure (aanhouden en uitreiken) niet ontbreken. In deze gevallen krijgen de verdachten direct na de aanhouding een transactie en/of een dagvaarding uitgereikt op het politiebureau. De zitting vindt in de regel uiterlijk enkele maanden later plaats. De AU-procedure wordt op veel plaatsen toegepast in standaardzaken. De AU-procedure kent een aantal duidelijke voordelen: de interventietijd is relatief snel, er is geen betekening van de dagvaarding meer nodig en er is voldoende tijd voor een geordend verloop

van het strafproces, inclusief eventuele rapportages van deskundigen.

Het College heeft vastgesteld dat de toepassing van de verschillende vormen van snelrecht landelijk gezien zeer divers is. Alhoewel voor lokaal beleid, ingegeven door lokale omstandigheden en (on)mogelijkheden, zeker ruimte moet bestaan, acht het College het verstandig meer uniformiteit en kwaliteit aan te brengen in de toepassing van snelrecht. Het is van belang dat het OM op zoek gaat naar de best practises om deze tot voorbeeld te verheffen. Dit zou kunnen resulteren in een landelijk vastgestelde 'menukaart snelrecht', waarin bepaalde situaties, doelgroepen en typen delicten worden benoemd die zich lenen voor snelrecht.

Er is een aantal *situaties* denkbaar dat zich leent voor opname in de menukaart. In de eerste plaats in geval van massale aanhoudingen zoals bij demonstraties, grote evenementen, voetbalwedstrijden, gerichte (alcohol)controles en andere gerichte min of meer grootschalige acties. In al deze gevallen heeft een snelle justitiële reactie ook een voorbeeldfunctie. Het laat de samenleving, maar ook aan (potentiële) overtreeders zien dat bijvoorbeeld bij verstoring van de openbare orde (waarbij overigens soms fors geweld wordt gebruikt) onmiddellijk justitieel wordt ingegrepen.

Ten tweede kan aan een *aantal doelgroepen* worden gedacht, waarvoor de toepassing van snelrecht geschikt is. Snelrecht heeft een belangrijke functie jegens minderjarigen. Het gedrag van jeugdigen is het best te beïnvloeden met een snelle, adequate reactie. De groep veelplegers is een andere categorie waarop snelrecht landelijk kan worden toegepast. Wel blijft de gewenste verscheidenheid uitgangspunt. Zo is in Den Haag een snelrechtzitting voor een veelpleger een opmaat naar de ISD-maatregel. De doelgroep kan evenwel ook lokaal bepaald zijn, bij voorbeeld een groep Antilliaanse criminele jongeren in Dordrecht.

Ten derde kunnen *typen delicten* worden onderscheiden die zich lenen voor de toepassing van snelrecht. Daarbij komt het uitgaansgeweld in beeld. Daarnaast kan worden gedacht aan geweld tegen overheidsdienaren. Maar ook voor winkeldiefstal is snelrecht een probate reactie.

Tot het ontwikkelen van een dergelijke menukaart heeft het College inmiddels besloten. Voor het einde van het jaar zal deze beschikbaar zijn.

Daarmee zal ook in kaart zijn gebracht waar snelrecht afhankelijkheden kent van bijdragen van ketenpartners zoals jeugdbescherming en reclassering. Deze zullen in hun wijze van werken op de vormen van snelrecht dienen in te spelen. Ook de invloed van de positie van het slachtoffer zal de noodzakelijke aandacht krijgen.

Om de toepassing van (super)snelrecht tot een effectief en efficiënt instrument te smeden moet naar de mening van het College ter verbetering van het werkproces in ieder geval nog aan twee randvoorwaarden worden voldaan.

1. De grondslag voor voorlopige hechtenis dient te worden verruimd door 'voorlopige hechtenis ten behoeve van snelrecht' in artikel 67 WvSv expliciet op te nemen als

wettelijk grond voor de toepassing van voorlopige hechtenis. Dit binnen een maximaal in de wet vastgelegde periode, die korter kan zijn dan de maximale periode voor voorlopige hechtenis. Het College denkt in het bijzonder aan de inverzekeringstelling en bewaring. In de praktijk blijkt snelrecht immers het best toepasbaar te zijn indien de verdachte zich in voorlopige hechtenis bevindt. Dit is nu niet altijd mogelijk als het onderzoek tijdens de inverzekeringstelling is afgerond en er geen grond bestaat voor toepassing van voorlopige hechtenis. Vanzelfsprekend dient de rechterlijke toets behouden te blijven. Als voorbeeld kan dienen een ernstige mishandeling van een NS-conducteur. Indien er geen direct gevaar voor recidive is, is een vordering bewaring met de nieuwe grond van snelrecht te onderbouwen, zodat in de termijn van de bewaring de zaak bij de politierechter kan worden behandeld.

Daarnaast is het College van mening dat de grondslag voor inverzekeringstelling dient te worden uitgebreid ten behoeve van het uitreiken van een dagvaarding of transactie. Deze vorm kan met name worden toegepast in situaties van uitgaansgeweld in het weekend.

2. Om tegemoet te komen aan veel van de praktische bezwaren die worden geuit door onder andere rechters (zie onder meer de reactie over snelrecht van De Raad voor de rechtspraak), officieren en advocaten, moet het elektronisch dossier op korte termijn beschikbaar komen. Immers dan kan het dossier op hetzelfde moment ter beschikking komen van rechter, raadsman en eventueel de reclassering of kindbescherming. Dit betekent naar de mening van het College dat concrete organisatorische en beheersmatige stappen nodig zijn bij de politie (die het elektronisch dossier moet leveren) en de rechtspraak (die het gebruik moet accepteren). Dat moet ertoe leiden dat het elektronisch dossier tijdig beschikbaar komt om de gewenste intensivering van toepassing van snelrecht passend te ondersteunen.

Tot slot is het College, mede naar aanleiding van de motie van de Tweede Kamerleden Teeven en Heerts, desgewenst bereid mee te denken over het ontwikkelen van nieuwe vormen van snelrecht. Verdere flexibilisering en optimalisering van mogelijke interventiemodellen zijn dan aan de orde. Het College denkt daarbij met name aan vormen van '24-uurs rechtspraak', waarbij overtredingen en misdrijven binnen 24 uur na aanhouding van de verdachte worden afgedaan. Dit betekent dat de volgende dag de daarvoor in aanmerking komende overtreders van de dag en de avond daarvoor worden afgehandeld. Avond- en nachtzittingen zijn hiervoor niet nodig, maar wel dat zeven dagen per week snelrechtzittingen kunnen plaatsvinden.

Het College realiseert zich dat dit (juridische en praktische) consequenties heeft, ook voor de ketenpartners. Overleg met o.a. het ministerie, de politie, de rechtspraak en de advocatuur hierover is dan ook noodzakelijk. In het bijzonder zal aandacht moeten

worden besteed aan:

- de organisatie van '24-uurs rechtspraak' (o.a. de beschikbaarheid van mensen, middelen en dossiers van verschillende ketenpartners op zo korte termijn);
- de extra kosten hiervan (er zal vrijwel zeker sprake zijn van niet optimale benutting van zittingscapaciteit);
- de juridische aspecten (o.a. verkorting dagvaardingstermijn).

In aanvang zou ervoor kunnen worden gekozen om in beperkte mate vormen van '24-uurs rechtspraak' uit te proberen in vooraf bepaalde situaties en bij bepaalde doelgroepen. Als *doelgroep* kan bijvoorbeeld aan minderjarigen worden gedacht. Onder *situaties* kunnen bij voorbeeld de veiligheidssituatie op Hoog Catherijne in Utrecht of die in Rotterdam Centrum worden verstaan.

Het College wil graag met u van gedachten wisselen over de voorstellen die het College hierboven heeft verwoord.

Hoogachtend,

Het College van procureurs-generaal,

H.J. Bolhaar